

Bijlage 3. Behandeling van het advies bij het ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument van de elektrische kraan nr. 371 JA met inbegrip van de volledige uitrusting alsook van de sporen op de kade langs de Wijnweg in Antwerpen

Provincie: Antwerpen

Gemeente: Antwerpen, 7de afdeling, sectie G

Objectnummer: 4.01/11002/2502.1

-

Dossiernummer: 4.001/11002/156.1

Omschrijving:

Elektrische kraan nr. 371 JA, Wijnweg zonder nummer

Mij bekend om gevoegd te worden bij het besluit van heden:

Brussel, 24/08/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Signed by: Matthias Diependaele (Signatu

Signed at: 2023-08-24 16:26:52 +02:00

Reason: Ik keur dit document goed

Vlaamse
overheid

Matthias DIEPENDAELE

1. Advies uitgebracht voorafgaand aan de voorlopige opheffing

1.1. Advies uitgebracht door de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed (VCOE)

Het advies werd gevraagd op 27 januari 2023.

De VCOE bracht op 14 april 2023 advies uit voor de opheffing van de bescherming van het onroerend goed. Het advies is gunstig voor de opheffing van de kraan en ongunstig voor de sporen. Het advies maakt integraal deel uit van het opheffingsdossier.

Behandeling van het advies:

De commissie betreurt dat de kraan nr. 371 JA een groot deel van haar contextwaarde verloor door de verplaatsing. Daartegenover staat, stelt de commissie, dat de nieuwe opstelling op de Rijnkaai samen met andere historische havenkranen, potentie biedt op vlak van publieke ontsluiting alsook meer garanties op duurzaam onderhoud.

Antwoord:

Het verplaatsen van havenkranen is niet uitzonderlijk. Hun standplaats was niet noodzakelijk definitief. In de periode dat ze in bedrijf waren, veranderden havenkranen binnen de context van de haven wel eens van kaai. De verplaatsing van de havenkraan 371 JA van de Wijnweg naar de Rijnkaai was – zoals de commissie zelf aangeeft – ingegeven door de vraag naar een duurzaam onderhoud en een passende publieke ontsluiting. De opname van de kraan in de collectie historische havenkranen, bijeengebracht op de Rijnkaai, biedt daarvoor de beste garanties.

De commissie stelt zich de vraag of overige op de Rijnkaai beschermde kranen volgens de standaardprocedure werden verplaatst.

Antwoord:

De meeste andere kranen op de Rijnkaai hadden in het verleden ook een andere standplaats. Veelal kort na het buiten gebruik stellen ervan werden ze verplaatst. In sommige gevallen eerst naar (het kraanmuseum op) de Scheldekaai en later naar de Rijnkaai. Op de havenkranen 347 IA en 371 JA na stonden ze op het ogenblik van hun bescherming echter reeds opgesteld op de Rijnkaai.

De commissie noteert dat het opheffingsbesluit voor de beschermde sporen gebaseerd is op artikel 6.2.1, 1° van het Onroerenderfgoeddecreet: 'de erfgoedwaarden van het beschermde goed zijn onherstelbaar aangetast of verloren gegaan'. Ze is van mening dat dit verlies aan erfgoedwaarde onvoldoende wordt onderbouwd. Zo is het onduidelijk of de sporen reeds vóór, dan wel na de initiële bescherming in 2002 werden bedekt met asfalt. Aangezien dit erfgoedelement mee aan de grondslag ligt van de industrieel-archeologische waarde van het beschermde goed kan er in het eerste geval volgens de commissie geen sprake zijn van 'bijkomend' verlies of aantasting ten opzichte van het moment van bescherming. Indien de asfaltering gebeurde na de bescherming is er mogelijk sprake van een inbreuk op het passiefbehoudsbeginsel, wat gepaste handhaving vereist. Het dossier toont ook niet aan dat de schade aan de sporen onherstelbaar is.

Antwoord:

De sporen van de havenkraan 371 JA op de kade langs de Wijnweg verdwenen onder de asfalt op een niet meer te achterhalen tijdstip na de buitenwerkingstelling van de kraan. De industrieel-archeologische waarde van deze sporen lag in de samenhang met de havenkraan en zijn verrijdbaarheid. Met de verplaatsing van de kraan naar de Rijnkaai ging deze relatie verloren en bijgevolg ook in belangrijke mate de erfgoedwaarde van de sporen die daarenboven door de asfaltering onherstelbaar is aangetast. Om de verrijdbaarheid van de

havenkraan op de Rijnkaai, noodzakelijk én typisch voor een portaalkraan, niet te hypothekeren was een recuperatie van deze omwille van hun asfaltlaag aangetaste en moeilijk te reinigen sporen ook niet aangewezen. Bovendien waren er reeds gelijkaardige 5-meter sporen aanwezig op de Rijnkaai.

1.2. Conclusie voorafgaand aan de voorlopige opheffing

Het uitgebrachte advies heeft geen invloed op het inhoudelijk dossier en het ministerieel besluit.

Het inhoudelijk dossier noch het ministerieel besluit werden aangepast.